

ha per jaar zal pas ongeveer 15 jaar later worden bereikt dan het tijdstip waarop de bebossing gereed is gekomen, welk tijdstip naar schatting in 1970 zal zijn bereikt. Daarna eerst zullen de dan geleidelijk intredende eindhakken dit cijfer kunnen opvoeren tot het vermoedelijk normale van 5 m³.

RENTABILITEIT IN DE BOSBOUW

[64 + 65]

door

G. GERBRANDA

Naar aanleiding van het artikel van Ir A. van Laar in het Boschbouw-Tijdschrift van Maart 1952 zou ik gaarne een paar opmerkingen plaatsen.

1e. Naar mijn mening mag men de komende wistandigheid, dat het ontstaan van de min of meer verstarde bosbeelden welkde wij in in Nederland ook thans nog kennen, niet zonder meer op rekening schuiven van het feit, dat men vroeger te veel streefde naar hoge opbrengsten zonder voldoende rekening te houden met de noodzakelijke continuïteit van het bedrijf, die o.a. het instandhouden van de bodemactiviteit vereiste.

Ongetwijfeld speelde hier in de eerste plaats een gebrek aan inzicht op natuurwetenschappelijk gebied een grote rol.

2e Bij het opstellen van de door het L.E.I. verrichte kostprijsberekening voor hout van groveden, douglas, inlandse eik en populier is samenwerking gezocht en verkregen met een commissie van personen uit de bosbouwwetenschap, en practijk.

Alle kosten, die als normaal zijn te achten, ook o.a. die, welke nodig zijn om de productiviteit van de grond in stand te houden, zijn in rekening gebracht.

Over het algemeen kan men zeggen, dat de econoom hier slechts de dienaar is en dat hij alle kosten welke door de bedrijfstechnici noodzakelijk worden geacht ook als kostenelement in rekening brengt.

3e De heer van Laar geeft toe, dat kostprijsberekeningen waarde hebben voor het verkrijgen van inzicht in de huidige financiële toestand van het bosbedrijf. Wetenschappelijke betekenis voor de verdere ontwikkeling van de Nederlandse bosbouw kent hij er niet aan toe.

Nu zou ik toch zeggen, dat, indien kostprijsberekeningen waarde hebben voor het verkrijgen van een (beter) inzicht, zulks insluit, dat ze ook betekenis hebben voor de verdere ontwikkeling, of men deze betekenis wetenschappelijk wil noemen of niet, zou ik graag facultatief willen stellen. In elk geval is wetenschappelijke betekenis voor het op de juiste wijze opzetten van kostprijsberekeningen noodzakelijk.

4e Algemeen wordt aangenomen dat men de rentabiliteit van een bepaald bedrijf niet anders kan berekenen dan door uit te gaan van de netto-opbrengsten, beginkapitaal en eindkapitaal van de periode waarover men de rentabiliteit wil berekenen. Aldus wordt een dergelijke berekening ook steeds toegepast.

Waarom deze methode niet toepasselijk zou zijn wegens de lange omlopen in de bosbouw en waarom zij tot absurde uitkomsten zou moe-

ten leiden bij de eikenteelt indien men met cultuurkosten uit het einde der negentiende eeuw rekening zou moeten houden, is mij niet duidelijk.

Zegt men zoals de heer Van Laar doet, dat in elk geval aan een dergelijke berekening van de rentabiliteit geen waarde mag worden toegekend in verband met de rentabiliteitsprognose, dan kan ik slechts opmerken, dat ze daarvoor ook niet gemaakt worden.

Een rentabiliteitsberekening moet geven de rentabiliteit over een bepaalde, afgesloten periode en gaat uit van werkelijk gemaakte kosten en werkelijk genoten opbrengsten.

Een rentabiliteitsprognose (rentabiliteitsvoorspelling), zou feitelijk uit moeten gaan van de te verwachten kosten en opbrengsten en aangezien deze nooit bekend kunnen zijn, gaat men uit van de op het moment van het stellen der prognose geldende kosten en opbrengsten en voegt daarbij een dosis speculatie.

5e De heer Van Laar vergeet, dat de heer Horring van vervangingswaarden is uitgegaan omdat het ging om kostprijsberekeningen.

Bij een rentabiliteitsberekening zou ik wat het beginkapitaal betreft van reële waarden uit willen gaan b.v. van de bij de aanvang van het bedrijf daarin gestoken kapitalen, of in een later stadium bij het begin van de periode in het bedrijf aanwezige kapitalen. Wat het waarden van de productiemiddelen aan het eind van de periode betreft, zal ik evenals Horring met de vervangingswaarde rekening houden. Niemand zal inderdaad zo dwaas zijn dat hij bij de waardering in het heden uitgaat van de werkelijke kosten of aanschaffingsprijs in het verleden.

Wat de opstandswaarde betreft, wil dat zeggen dat men de kostprijs daarvan aan de hand van de thans geldende kosten zou moeten bepalen en zeker niet wat men noemt de „Bestandeserwartungswert“.

Wat dit laatste punt (punt 5) betreft lopen onze meningen niet ver uit elkaar.

Misverstanden ontstaan uitsluitend als men de drie begrippen : rentabiliteitsberekening, rentabiliteitsvooruitzichten en kostprijsberekeningen niet voldoende uit elkaar houdt. En dan moet men ook nog bedenken, dat er verschil is tussen kostprijsberekeningen voor een bedrijfstak in het algemeen, waarbij men dus uitgaat van *normale* kosten en kostprijsberekeningen, en voor een bepaalde afzonderlijke onderneming, waarbij men uitgaat en uit moet gaan van de werkelijke kosten zoals die in die onderneming zijn.